

APRÓ KÖZLEMÉNYEK.

Közigazgatási változások. Az új helységnévtár megjelenése óta 1927. dec. 31-ig az alábbi változásokat gyűjtöttem össze:

Baranya vármegye. 1. Belvárd és Kisgyula kisközségek Belvárdgyula ideiglenes néven kisközséggé egyesültek. 2. Hernádfa és Rónádfa kisközségek Rónádfa ideiglenes néven kisközséggé egyesültek. 3. Kiskozár és Mislény kisközségek Kiskozár ideiglenes néven kisközséggé egyesültek. 4. Alsóegerszeg, Hegyszentmárton és Monyorósd kisközségek Hegyszentmárton ideiglenes néven kisközséggé egyesültek.

Békés vármegye. 5. Doboz nagyközség határához tartozó Dobozmegyerpuszta önálló nagyközséggé alakult Dobozmegyer néven.

Bihar vármegye. 6. A cséffa—nagyszalontai járás székhelyét Okány községből Sarkad községbe helyezték át és a Sarkad községben levő szolgabírói kirendeltség megszűnt. A szolgabírói kirendeltséget a bihanke-resztesi járáshoz tartozó Komádi községben szervezték meg, amelyhez Komádi, Körösszakál és Magyarhomorog községek tartoznak.

Csanád—Arad—Torontál közigazg. egyelőre egyesített vármegye. 7. Medgyesegyháza község hatósága alá helyezett Medgyespuszta, önálló kisközséggé alakult Pusztatottlaka néven.

Fejér vármegye. 8. Bót kisközség önállósága megszűnt és Etyek nagyközséghez csatolták. 9. Hercegfalva községhez tartozó Előszállás, Róbert-

völgy, Nagykarácsony, Kiskarácsony és Ménesmajor puszták; valamint Előszállás, Daru és Nagykarácsony szőlőhegyek Előszállás ideigl. néven nagyközséggé alakultak.

Győr—Moson—Pozsony közigazg. egyelőre egyesített vármegye. 10. Nagymórichida és Kismórichida kisközségek Mórichida ideiglenes néven kisközséggé egyesültek. 11. Szőgye kisközség önállósága megszűnt és Kisbajcs községhez csatlakozott.

Hajdu vármegye. 12. Alsójózsa és Felsőjózsa kisközségek Józsa ideiglenes néven nagyközséggé alakultak. 13. Püspökladány nagyközséghez tartozó Göreújlak lakotthely nevét Petritelep-re változtatta.

Nógrád és Hont közigazg. egyelőre egyesített vármegye. 14. Dolány kisközség nevét Benczurfalva-ra változtatta. 15. Lapujtó és Karancsapátfalva kisközségek Bocsárlapujtó ideigl. néven kisközséggé egyesültek. 16. Nagybárkány és Kisbárkány kisközségek egyesültek Bárkány ideigl. néven kisközséggé. 17. Bernece és Baráti kisközségek Bernecebaráti ideiglenes néven kisközséggé alakultak. 18. Alsósáp és Felsősap kisközségek Nógrádsáp ideigl. néven kisközséggé egyesültek.

Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegye. 19. Alsógöd kisközség nagyközséggé alakult. 20. Tápiószentmárton községhez tartozó Göböljárás gazdaság lakott hely nevét Kincsempusztá-ra változtatta.

Somogy vármegye. 21. Zamárdi kis-

község önálló nagyközséggé alakult. 22. Balatonendréd kisközség önálló nagyközséggé alakult. 23. Nagybábony és Koppánymégyer kisközségek Bábonymégyer ideiglenes néven kisközséggé egyesültek. 24. Marcali nagyközség és Nagygyoma kisközség Marcali ideiglenes néven nagyközséggé egyesültek. 25. Balatonmária végleges neve Balatonmáriafürdő. 26. Szenyér és Nemeskislalud kisközségek Szenyér ideiglenes néven nagyközséggé egyesültek. 27. Barcs nagyközség és Drávapálfalva kisközség egyesültek Barcs ideigl. néven nagyközséggé. 28. Magyarújfalu és Németújfalu kisközségek Nagyújfalu ideiglenes néven kisközséggé egyesültek.

Sopron vármegye. 29. Szárföld kisközség önálló nagyközséggé alakult; 30. Oslói kisközség önálló nagyközséggé alakult; 31. Alsószakony és Felsőszakony kisközségek Szakony ideiglenes néven kisközséggé egyesültek; 32. Felsőág és Simaháza kisközségek Simaháza ideiglenes néven kisközséggé egyesültek. 33. Alsószopor és Makoshetye kisközségek Alsópor néven kisközséggé egyesültek; 34. Röjtök és Muzsaj kisközségek Röjtökmuzsaj ideiglenes néven kisközséggé egyesültek. 35. Nagygeresd és Kisgeresd kisközségek Nagygeresd ideiglenes néven kisközséggé; 36. Káptalanvis és Nemesvis kisközségek Répcevis néven kisközséggé; 37. Fertőszergény és Agyagos kisközségek Fertőszergény-agyagos ideigl. néven kisközségekkel egyesültek. 38. Chernelháza község nevét Chernelházadamonya névre változtatta. 39. Iván község nagyközség lett. 40. Kapuvár és Garta egyesült nagyközségek végleges neve Kapuvár.

Tolna vármegye. 41. Tevel és Kovácsi kisközségek Tevel ideiglenes néven nagyközséggé egyesültek. 42. Pusztahencse és Györköny kisközsé-

gek nagyközséggé egyesültek Györköny ideiglenes néven.

Vas vármegye. 43. Bejc és Hegyhátgyertyános kisközségek Bejcgertyános ideiglenes néven kisközséggé egyesültek. 44. Zarkaháza és Szentkirály kisközségek Zarkaszentkirály ideigl. néven kisközséggé; 45. Seregélyháza és Ludad kisközségek Seregélyesludad ideigl. néven kisközséggé; 46. Nagypöse és Kispöse kisközségek Pöse ideigl. néven kisközséggé; 47. Lukácsháza és Kiscsömöte kisközségek Lukácsháza ideigl. néven kisközséggé; 48. Talapatka és Rábakislalud kisközségek Talapatka ideigl. néven kisközséggé; 49. Magyarkeresztes és Németkeresztes kisközségek Keresztes ideigl. néven kisközséggé; 50. Terestyénjákfa nagyközség és Rábakövesd kisközség Terestyénjákfa néven nagyközséggé; 51. Rábapiüspöki és Rábászenttamás kisközségek Rábapiüspöki ideigl. néven; 52. Baltavár és Hegyhátkisbér kisközségek Baltavár ideigl. néven kisközséggé; 53. Apátistvánfalva és Ujbalázsfalva kisközségek Apátistvánfalva ideiglenes néven kisközséggé egyesültek; 54. Kiskölked község önállósága megszűnt és Pusztarádóc kisközséggel egyesült Pusztarádóc ideigl. néven kisközséggé.

Veszprém vármegye. 55. Nagyhidegkút és Kishidegkút kisközségek Veszprémhidegkút ideigl. néven kisközséggé egyesültek.

Zala vármegye. 56. Letenye és Béc kisközségek Letenye ideigl. néven kisközséggé; 57. Pacsa és Pacsatiúttós kisközségek Pacsa ideigl. néven nagyközséggé; 58. Szentadorján és Erdőhát kisközségek Szentadorján ideigl. néven kisközséggé egyesültek; 59. Obornak kisközség megszűnt és Eszteregnye kisközséggel Eszteregnye ideigl. néven nagyközséggé egyesült.

Zemplén vármegye. 60. Luka kisközség nevét Bodroghalom-ra változtatta.

Czakó István.

Ürbő. (Válasz egy kérdésre.) Hogy az *ürbő* kiskunsági tájszó lenne, s olyanfélét jelentene, mint a *turján* v. *örjeg*, arról szótáraink nem tudnak. A bemonadás tehát téves. (Megjegyezzük egyébként, hogy a *turján* nincs bent *Szimyei* Tájszótárában). Hogy a szót, éppenúgy mint a *turjánt* és *örjeget*, többes számban is tetszett hallani, tehát így: *ürbők*, annak az a magyarázata, hogy azon a környéken több *Ürbő* pusztja is van, akárcsak *Kátó* v. *Adacs* stb. A név a régiségben *Ilbeu*, *Ilbew* (olvasd *Ilbeü*, *Ilbö*) alakban fordult elő. De máshol is vannak ilyen helyneveink, jelesül Vasban, Sárvár mellett és Komáromban a győri határon. Amaz 1274: *Ilbu*, 1390: *Elbew*, emez 1213: *Elbu*, 1390 táján *Ilbeu*, 1415: *Ülbö*. Ma mindkettő *Ölbö*. Hogy az *Ürbö*, *Ülbö* és *Ölbö* alak ugyanaz, kétségtelen. A kunsági helynevet 1461-ben így említik *Ilbőszigete* (bizonyára az akkor még ott folyt Dunaág után) s vele együtt említik *Taksonyszigetét* is. Ebből azt következtetjük, hogy *Ilbö* éppenúgy személynév, mint *Taksony*, sőt talán ugyanolyan törökös személynév, mint amaz (1274-ben ugyan-csak együtt sorolják fel őket: *Insula Ilbew*, iuxta *Taxon*). Hogy személynév lehet, mutatja a vasi és komáromi helynév is, mert mindkettő *terra*, vagyis földbirtok, azaz *Ilbőnek* a földje. Utánanézzve azt találjuk, hogy *Elbeu* csakugyan előfordul személynévképpen a régiségben s most már nyugodtan mondhatjuk, hogy a helynevek ebből a személynévből származnak.

De miféle név lehet ez az *Elbö*?

Az a véleményünk, hogy besnyő-török, s az *el* és *bő* szóból van összetéve. *El* annyit jelent, mint *vidék*, *nép* (lásd: *Melich*, A honfogl. Magyarországon 47 *El* + *aldu* személynévet), a *bő* pedig a *beg*, *bej* = vezér, úr szóból hasonult át. Így fordul elő összetett sz.-névi alakban a besenyők egyik törzsének nevéképpen (l.: *Németh Gyula*; Magyar Nyelv XVIII. 5. *Kül* + *bej* törzsnevet). *Elbej* tehát olyanformát jelentene besenyő-töröktől, mint a *vidék* v. a *nép* feje. A *bél*-ből *bő*-vé való áthasonulás talán olyanformán történt, mint ezekben az esetekben: *Szemej*, *Szemő*, *Gyej*, *Győ*, *Gecsej*, *Gecső*, *Feketej*, *Fekető*, *Megyerej*, *Megyerő* stb. (Hogy az *eg*, *eh* végzet, a magyarban *ő*-vé lesz, egészen közönséges). Ilyen idevágó példa az *Ürböktől* nem messze fekvő *Üllő* (*Illew*), mely a török *ellig*, *ilig* méltóságnévből alakult. Hogy a magyarban ez személynév volt, példára a veszprémi *Üllőfalva* (Csánki III.).

Még csak annyit, hogy a *pesüme*-gyei *Ürbök* (kun területen vannak, a komáromi *Ölbö*, *Örs* és *Tárkány* között (mindkettő törököktől került név) fekszik*.

Bátty Zsigmond.

*) Ez a kis válasz már készen volt, amikor a *Magyar nyelv* XXIII. 7–8. füzetében megjelent *Pais Desső Bö* című cikke, melyben nagy felkészültséggel azt bizonyítja, hogy *bő* melléknévünk a török *büg* (*bej*) szóból vezethető le. Ennek jelentés fejlődése ez: fejedelem, hatalmas, gazdag, *bő*, tág. Egy nagy sereg személynévként (*Bő*, *Böd*, *Bös-Bés*, *Böny-Bény* stb.) bizonyára ebből a *büg* méltóság névből származik, de viszont lehetnek olyanok is, melyek a törökből jött magyar *bő* melléknévnek tulajdonnévi alkalmazásai. Érdekes már most, hogy mindhárom *Ürbö* közelében találunk *Bő*, *Böd* stb. helyneveket (némelekről oklevélileg tudjuk, hogy besenyő telepek voltak), a komáromi *Ölbőben* pedig, melyet egy török nevű (!) birtokos adományoz el, egy *Böd* nevű lakost is említenek 1221-ben. Bizonyára ilyen tulajdonneves összetétel *Bő-Somlyó* helynevének is a Gerecse cso-

Cselöte. (Válasz egy turistának.)

A Vác fölötti *Cselöte-pusztá* neve alkalmasint a *celöke*, *cselöke*, *cselöte* szóval (= karó, dorong, *Tsz.*) függ össze, amit éppúgy használnak ma is (pld. a közeli Fótón) személynévképpen mint pld. a *cibakot*, *cöveket* stb. (l. *F. és E.* 1927:122). E sz. névből lett aztán a helynév. Az ott említett példákhoz találtam újabban a *gorzsát*. *Gorzsá*, *kirzsá* stb. annyi mint nád-vágó kacor, tolócsáklya. *Kirsa* és *Gorsa* családnévvel találkozunk a régiségben Arad és Csanád megyében (l. *Márki* és *Borovszky* monografiáit). De ugyancsak találkozunk ilyen helynevekkel is. *Gorzsapuszta* és *tanya* ma is megvan Hódmezővásárhely alatt. Aradban *Gorzsás* alak is volt, amint van *Kasza* és *Kaszás* család és helynév is. A *cselöte* szó eredetét szótáraink nem tudják.

Bátky Zsigmond.

portban, s talán a Szabolcs-rétközi *Böve-tó* is (F. és E. 1922).

Hogy a *beg* alak előfordul-e nálunk tulajdonnévképpen, nem tudjuk eldönteni. Mindenesetre gyanúsítható vele a váradi Registromban előforduló *Beg* személynév s a Komárom-győri határon volt két *Szelebeg* (Zelegbeg, Zelebyg), a hét (7) *Árpaöld*, *Böd* és *Vas* szomszédságában, mint *terra-k*, királyi földszőlőmágyosok telepei. *Szelebeg*, *Árpa* stb. itt bizonyára tulajdonnevek. *Szele* mint helynév és személynév egymagában is előfordul, vagyis lehetséges, hogy *Szelebeg* összetett név. Ebben az esetben aztán talán a *Beg* (Bög), *Beged* (Bögöd), *Begecs* stb. alakok is idesorozhatók. *Bek* és *Bekfi* család szerepelt régen Békésben is. (Kardásosnyí: Békés vm.). Nem tartozik ugyan szorosan ide, de mint érdekes adalékot megemlítiük, hogy *Kardos Árpád* turkológusunk egy néprajzi gyűjtőútja alkalmával a zempléni Erdőbényén egy *Azbej* nevű családot talált, melynek ősei a hagyomány alapján a hó-doltság korából maradtak itt. Ezt K. összetett névnek tartja *Az-i bej*, s jelentése szerinte annyi volna, mint *kis + bej*. (l. ehhez: L. Rázsonyi-Nagy, Valacho-Turcica, aus den Forschungsarbeiten d. Mitgl. d. ung. Inst. etc. Berlin, Sonderabdruck 1927, 5 l. *Azgír*). Lehet, hogy idővel e névből is *Azbé*, *Azbő* lesz. *Posaniu* munkájában (Ocserki szjev. zapadn. Mongolui 1883. 963. l.) találjuk *Elbokkán* nevet. A tomszki kormányzatban van *Elbokszkaja* nevű falu.

Kevermes. Erről a zaránd-csanád-megyei községről (l. *Haan*, Békés vm. II. 45.) *Horger Antal* azt mondja (M. Ny. XXIII. 497), hogy az ma *Kövermes*-nek hangzana. Hangtanilag teljesen igaza lehet, mi azonban azt gondoljuk, hogy a név így tagolandó: *Keve + eremes* (öremes, örvényes). (A megfelelő adatokat l. *Bátky*: Örmény, örményes, M. Ny. XXIII. 215). *Keveeremes*-ből lett aztán a szokott módon *Kevermes*. A *Keve* (ez ómagyar *kő* származéka) így persze személynév.

Megerősít ebben a magyarázatunkban egy másik ilyen külsejű helynév, nevezetesen *Kevoreny-tó*, halas Dévaványa határában egy 1466-i határjáró levélben (Orsz. Lltár, József nádor ltára, met. Conc. 15 Ecseg-Bucsa Györffy István adata). Ez alkalmasint így tagolandó *Keve + öreny + tó*. (Az oklevél ugyan kétszer is *oreny-t* ír *o-val*, de bizonyára csak tévedésből. *Haan* id. munkájában is találunk ilyen példát a II. 30 lapon. A *Külsőlőházi* erdő egyszer így, kétszer pedig ilyen alakban van írva: *hazyeo* és *hazye*).

Különben mind *Keve*, mind *örvény* (es) gyakori helynév ezen a vidéken (l. *Borovszky*, Csanád vm., *Márki*, Arad vm.).

Bátky Zsigmond.**Szegszárd** (válasz egy kérdésre).

Ismeretes, hogy Kézai mester e helyneveinket a monostor alapítójának, Béla királynaknak testi tulajdonságával magyarázza, aki „calvus” erat et colore brunus”, azaz szár vagy kopaszfejű és barnabőrű volt s ezért azt parancsolta, hogy a monostor így hívassék. Ebben azonban csak némi igazság van. *Szegszárd* csakugyan összetett szónak magyarázható. Utótagja is bizonyára a régi *szár*, d helynévképzővel. Hasonló képzésű színó-

nim helyneveünk a borsodi *Tard.* S amint van *Szár* községünk, épp úgy van *Tar* is. *Szár* és *tar* azonban a helynevekben (pld. Szárfölde) feltehetőleg személynévek (nem úgy mint pld. *Tarkő* és *Szárkő* stb. helynevek esetében, ahol jelzők), melyek a régiségben éppen olyan gyakoriak, mint a *Kopasz* és *Kopár* személynévek. Az előtag pedig bizonyára a *szeglet*, vagy átvitt értelemben falurész jelentésű *szeg* (zúg, zugoly) szavunk (pld. Göcsejben a sok „szeg“). Hasonló összetételű helynevek: *Szegvár*, *Szeghalom*, *Szeglak*, *Szegfalu*, *Szegliget* stb. Minthogy azonban *szeg* (szög) szavunk (clavus, Nagel), személynévképpen is előfordul régen is, ma is; lehetséges, hogy az előtag itt is személynév (pld. *Szegegyház*, *Szögfölde* stb.) (Az itt említett címszokról olvashat *Szamota—Zolnai oklevélszótárában*. A helynév magyarázatáról irodalmi adatokkal nem szolgálhatunk).

Báthy Zsigmond.

Mégegyszer Meregyó. Ennek a többször vitatott pataknevének (I. F. és E. 1925:125), melyet *méreg* + *jó*-nak gondoltam, talán megnyugtató magyarázata ez volna: *Méreg* + *jó*. A különbség az, hogy a „méreg“ nem „halméreg“, hanem családnev. Ilyen családnevet a régiségben csak ugyan találunk, pld. *Okl. Sz.*: *Jacobus Mereg* 1466-ban, *Csánki*, I.: 375, 404, 738, *Márki*, Arad vm. I.:322. Erdélyben és a szóbanforgó Kalotaszegen különösen gyakoriak a személynévekkel kapcsolatos patak (és egyéb) helynevek. Meregyó községben 1439-ben felsorolják a *Fejér-vize*, *Székely-Jó* (innen a mai Székely község) és *Mereg-Jó* (erről a mai Meregyó község) patakokat. Mivel pedig a *Székely* és *Fejér* családnevek *Csánki* (V. k.) tanúsága szerint ebben a kor-

ban éppen ezen a környéken említettek, s e patakok bizonyára róluk kapták nevüket, jó okkal feltehető, hogy a *Méregjő* patak és község, melyet a szomszédban ma is *Méregjő*-nak hívnak, a *Méreg* családnévvel kapcsolatos. *Melegjő* helyett *ott abban a korban Hévjőt* mondtak volna (v. ö. *Hévmező* és *Hévszamos* ugyanott.*)

Báthy Zsigmond.

Kotliba. Kátó. Pozsony-csallóközi helynevek között nézelődve, már régen felköltötte érdeklődésemet *Kotliba pusztá*, *Bős* szomszédjában. Első rápillantásra tót szónak gondoltam, de nyomban óvatosságra intett az, hogy teljesen ömagyar környezetben van, *Bős* meg éppen besenyő telep volt. Nevét nemrégén fejtette meg *Pais Dezső (Magyar Nyelv XXIII: 506)* a török *beg* (bej) szóból. Észembe jutott azután, hogy Komárom-Csallóközben is van egy olyan régi prédiurnevünk, amelyiknek utótagja mintha megegyezne vele. Ez *Ontopa*, a török

*) Még egy másik helyneveünk is van itt, t. i. a *Chychyere*, vagy *Chychera*, egy hegnyek a neve, mely a szomszédos Magyarválnok ma *Csityere* néven szerepel. Mivel Meregyón abban az időben *Csicse(i)* család is birtokos volt (*Csicse a mai Csucsá*), nem lehetetlen, hogy a fenti név is, ilyen személynéves összetételt, tehát így tagolandó: *Csicse* + (e) + *ere*. Hogy hegnyévként használtatik, nem lényeges, mert arra van példa, hogy patakokról neveznek el hegyet, nemcsak fordítva. Egy *Meregyó* dűlőnevet Szamosújváron is említenek (*Szoln. Dob. vm. monogr. VI. 273*), de közelebbit nem tudunk róla s kérdészködésünk is eredménytelen volt. A bihar-megyei *Dancsháza* mellett is van *Tatárjő*. Tatár bizonyára itt is sz. név, amire a környéken több példát látunk (I. még *Okl. Sz. Merkyochere*, „csere“ alatt, s ehhez *Hévyölgycseréje* u. o.) A békési *Ecség* határában 1476-ban a következő halastavakat említik: *Besenyőtő*, *Ecségtő*, *Fűzestő* és *Myregtő*. Ez az utóbbi tehát *Méregtő* lenne. (*Haan*: Békés vm. II. 92). Egy 1466-os oklevélben azonban u.-az *Nyregtő*-nak van írva, de lehet, hogy másolási hibából (Orsz. Llt. József nádor llt. Metal. Convolv. 15, *Ecség-Bucsa*, Nr. 17 Györfy István adata).

nevű *Koppán* nemzetség szállásterületén, mikor erről a témáról írtam (*F. és E. 1923:60*). Ontopát így magyaráztam: *Ont* (ond) + *opa* (oba), vagyis hogy olyan összetett törökös személynév, mint a besenyő *Tonuz* + *oba* (= Disznó apa, gazda), vagy *Ogmánd* (Igmánd) + *apa* stb.

Ond (And) is gyakori személynév a régiségben, s *Gombocz* szerint a török *on* (= tíz) szóból származik. Hogy *Kotliba* csakugyan sz.-név, azt a *váradí Registrum*-ban megörökített s vele bizonyára egyazonos *Kotloba* (írva *Cotloba*) szilágysági vádlott neve tanúsítja. Azt hisszük tehát, hogy így kell tagolnunk: *Kott* + *iba* (*oba*).

De mi e név előtagjának etimonia?

R. Nagy László egyik szép cikkében (*Valacho-Turcica: 20*, aus den Forschungs arb. d. Mitgl. d. ung. Inst. in Berlin 1927, különnyomat), a *Katlabuka* sz.-név (Korassóban *Katloboka* család a XV. sz.-ban, a Kiskunságban *Katlabuga szállása* u.-akkor) tárgyalásában azt mondja, hogy e szó előtagja a török *Katly* (Katly, Katlo), melynek jelentése kemény, merev, durva, erős). (A név értelme tehát nagy, erős bika.)*

Felemlíti azután, hogy a *Katl*, *Katla*, személy- és helynévképpen magyar oklevelekben is előfordul 1210—1220-ban, *Katl*, opus győri kanonoknak testvére volt, aki a Győr—komáromi határon ékvő *Ilbő* (l. *F. és E.*

*) *Kullubei* nevű török falut említ *Kanitz* (Donaubulgarien III. 128); van Kisázsában is.

1927 — l.) és az ugyanott lévő *Katlu* (máskor *Catlú*) faluban birtokot és embereket hagyományoz a pannonhalmi monostornak. Később testvére is hagyományoz ilyeneket a szomszéd *Barsunus* (ma: Bársonyos) faluban. (Ez máshol *Barsûn*-nak = bársony, török szó van írva). Ugy látszik, hogy ezen a vidéken jelentősebb, mondjuk besenyő település lehetett, mert az adományozott szabadosok és szolgák nevei között több török név fordul elő, a birtokok szomszédai pedig szintén török nevek (pld. *Örs*, *Örkény*, *Tárkány*, *Kajánd*, *Alap*, *Karabuka* stb.). *Kotliba* tehát csakugyan *Katl* + *oba*.

Baranyában van *Kátoly* községünk. Ez a Győr nemzetségbeli Konrád (főpohárnok 1239—1299) birtoka volt s nevét 1296-ban még így írták: *Katl* (Csánki II.)*

Szatmárban is volt egy *Kathol* (1391: *Kathvol*, tehát ugyanolyan formában, mint a szintén török *Osl* (u) sz.-név, t. i. *Osul*). Aligha kétséges, hogy idetartozik a kiskunsági *Kátó puszta* neve is (Laczháza mellett), sőt az se lehetetlen, hogy a *Kátók* is. A mosonyi *Kátia* (ma Gotten-dorf) besenyő fészek volt.

Bátky Zsigmond.

*) Csak éppen megemlítjük, hogy az elbőli lakosok közt is találunk egy *Hodosgyőr* nevűt. *Erő* pedig a Győr nemzetség családfáján is előfordul (*Wenzel*: I. 172 és *Karácsonyi*: Magy. Nemz.) *Kátoly* különben szintén törökös környezetben fekszik *Várkony*, *Vozár*, *Babarc* között